

ሓበሬታ ንወላዲ ወይ ድማ ንሓላፊ

ኢድላዩ ምስ ዝኸውን ፍሉይ መግቢ ንውላድካ ዝሰማማዕ መግቢ

ምምሕዳር መባእታዊ ቤት ትምህርቲ ዮተቦሪ ብዛዕባ መግቢን መካዳታትን ይሰዕብ። ” ሃገራዊ ለበዋ ፍሉይ ዝሰማማዕ መግቢ ኣብ ቤት ትምህርቲ መላመድን ቤት ትምህርትን ” ከምኡ እውን ናይ ቤት ጽሕፈት ክፍሊ መግቢታትን ” ሃገራዊ መምርሒ ወይ ሕንጻን ብዛዕባ መግቢ ኣብ ቤት ትምህርቲ”.

ሓበሬታ ብዛዕባ ናይ መሕተቲ ኦርጅናሽን

ውላድካ እንተድኣ ፍሉይ መግቢ ምስ ዘድልዮ ወይ ድማ ዝሰማማዕ መግቢ ንኸግበረሉ፤ ኦርጅናሽን ብግቡእ መሊእካ ትልእኽ። እንተድኣ ንውላድኩም ተማቕልኩም ተዕብቶ ኮንኩም ክልጉኹም ፌርማኹም ኣሰፈርኩም ትልእኩ። እቲ ዝልእኽ ኦርጅናሽን ድማ ምስኡ ናይ ሓኪም ወረቕት ኣተሓሕዝካ ንመምህር ኣብ ትምህርቲ ዝጅመረሉ እዋን ነብሲ ወከፍ ዓመት ትልእኽ። ደንጉዩ ምስ ዝበሃል ኣብ ውሽጢ ክልተ ሰሙን ቤት ትምህርቲ ክበጽሓና ኣለዎ። እንተድኣ ናይ ውላድ መግቢ ምውሳድ ለውጢ ምስ ዝፍጠር ከምብሃድኻ ኦርጅናሽን መሊእኩም ትልእኩ።

እንተድኣ ውላድ ድልዩቱ ኣሕምልቲ ምብላዕን ወይ ድማ ስጋ ሓሸማ ዘይበልዕ ምስ ዝኸውን፤ እቲ ልሙድ መግቢ ንኸበልዕ ይጋበዝ፤ ስለዚ ንሰኻ ሓድሽ ኦርጅናሽን ምምላእ ኣየድልን ። እንተድኣ ውላድካ ድልዩቱ መግቢ ኣሕምልቲ ክበልዕ ምስ ዝደለ ወይ ድማ ስጋ ሓሸማ ዘይበልዕ ምስ ዝኸውን፤ ብተወሳኺ ድማ ፍሉይ መግቢ ወይ ድማ ዝሰማማዕ መግቢ ንምብላዕ ኦርጅናሽን ትመልእ፤ ምእንቲ ቤት ትምህርቲ ንውላድካ ዘድልዮ ምእንቲ ክቕርቡሉ። .

ንውላድካ ፍሉይ ዝኾነ መግቢ ንምሕታት መዓስ እዩ ክትገብር ዘለካ?

- ብሰንኪ ኣለርጂ ምኽንያት ኣካላትካ ናይ ምቕጣዕ ምልክት ምክልኻል ብሰንኪ ገሊኡኹም መግቢታት ይገብር። ኣለርጂ ድማ ፍኹስ ዝበለ ምልክት ክሳብ ክብድ ዝበለ ምልክት ይፈጥሩ። ንኣብነት ኣለርጂ ክፈጥሩ ዝኸኣሉ ከም ሶዩ ፤ እንቋቋሙ፤ጸባ ናይ ላም ፤ ወይ ድማ ዓሳን። ገሊኡኹም ውሑዳት ሰባት ድማ ኣለርጂ ብንፋስ ዝመጹን ወይ ድማ ብርክብ ኣለርጂ ክፈጥሩም ይኸእል።
- ብርክብ መስቀል ኣለርጂ ሓደ ሰብ ንኣብነት ብንኪ ናይ ብዮርክ ፖለን ፤ ወይ ድማ ኣለርጂ ብሳዕሪ፤ ኣካላት ናይ ምቕጣዕ ምልክት ንኣብነት ንተመሳሰልቲ ፍረታት ከም ንኣብነት ቱፋሕ፤ ሓድሒዶ ፍልን፤ወዘተ። እዚ ናይ ምቕጣዕ ምልክት ድማ መብዛሕትኡ እዋን ብርቱዕ ኣይኮነን። ከም ምሕካኽ ኣብ ኣፍን፤ ኣብ ጎረቤት ይፈጥሩ። መብዛሕትኡ እዋን ድማ ንመግቢ ምስ እነብሰሎ ጸገማት ኣይፈጠሩን። ግና ገሊኡኹም ሰባት ብርቱዕ ናይ ምቕጣዕ ምልክት ይፈጥሩ፤ ሽሕጻ ኣዝዩ ልሙድ እንተዘይኮነ።
- ላክቶስ (ናይ ጸባ ፕሮተይን) ምጽዋር ምስ ዘይቀበለ ኣካላትካ ዓቕሚ ብምስኣን ናብ ላክቶስ ክቐይር ምስ ዘይኸእል እዩ። ብርቱዕ ሳዕቤን ኣይፈጥርን፤ ግና ደስ ዘይብል ስምዒት ቃንዛ ከስዐ፤ ውጽኣት ክማኡእውን መንፋሕቲ ክብዱ ይፈጥሩ። ። ብሰንኪ ላክቶስ ዘይምጽዋር ናይ ሓኪም ወረቕት ምምጻእ ኣየድልን እዩ።
- ብሰንኪ ሰሊያኪንግ፤ግሉተይን ዘይምጽዋር፤ ሓደ ዓይነት ሕማም ገለ ቦታ መዓንጣ ግሉተን ምስ ዝወሰድ ይህሰ። ካብ ግሉተን ነጻ ዝኾነ መግቢ ክንወስድ ኣለና።
- ብኸልኣት ንኣካላት ቁጥዓት ምልክታት ዝፈጥሩ፤ ገሊኡኹም ሰባት መጠናዊ ምልክት ከም ምቕያሕ ኣብ ኣፍ ኣከባቢ፤ ንኣብነት ዝተፈላለዩ ፍረታት ፤ ኣሕምልትን ወይ ድማ ፍረን።
- ከምኡ እውን ካልኣት ዘይልሙዳት መግቢታት ፍሉይት መግቢታት ንምብላዕ ዝግድዱና ኣለዉ። ስለዚ ንሰኻ ኣብ ኦርጅናሽን ”ካልእ” ኢልካ ትመልእ፤ ብድሕሪ እዚ ቤት ትምህርቲ ኢድላይነት ምስ ዝህሉ ርክብ ይገብር።

ውላድካ ፍሉይ መግቢ ንኸግበረሉ መዓስ ኦርጅናሽን ትመልእ?

- ምርጫ ሼጋናዊ መግቢ ምምጋብ እቲ መግቢ ብኣታኸልቲ ዝተኸሸነ መግቢ እዩ።
- ልሙድ መግቢ ንምሕያኽን፤ ንምውሓጥን ንዝፍጠር ምኽንያት ጸገማት።
- ብዙሕ ሓይሊ መካዳ ዘለዎ ልሙድ መግቢ መብዛሕትኡ ብሰብሒ ብዝሒ ዝተኸሸኑ።
- ብዙሕ ሓይሊ መካዳ ዘለዎ ልሙድ መግቢ ንኣብነት ክብደት ላዕሊ ምስ ዝኸውን (ርጉዲ ምስ ዝህሉ)፤ ስብሒ፤ ወይ ሕማማትን ንኩነታት ንጥዕና ጉድኣት ይፈጥሩ። ቅድሚ ውሕድ ዝበለ ሓይሊ መግቢ ምሕታትካ ንኣብነት ብሰንኪ ክብደት ንላዕሊ ወይ ምርጓድ፤ ምስባሕን፤ ከምኡ ድማ ሕማማት ምስ ዝህሉ ነቲ መግቢ ዝጥሓነሉ ምስ ዝተኸሸኑ።

ብዲድሚ ትሑት ሓይሊ ዘለዎ መግቢ ምሕታትካ ውላድካ ውልቃዊ ምኽርን ደገፍን ብዘዕባ እዚ ካብ ክፍሊ ጥዕናን ክፍሊ ሕክምናን ሓበሬታ ክወሃቦ ይግባእ።

- ኣብ ክፍሊ ዝሰማማዕ መግቢ ብሰንኪ ሕማም ሸኮርያ፤ ገሊኦቶም መግቢታት ንሕማም ሸኮርያ ዘለዎም ሰባት ጸገማት ክፈጥረሎም ይኸእል፤ ንኣብነት ፓንካካ፤ ሩዝግሪንስግረት፤ ጥሑን ድንሽ ከምኡእውን ሲፓን። ግን እቲ ቀንዲ ነገር ንውልቀ ሰብ ዝሰማማዕ ክኸውን ኣለዎ።
- መግቢ ንምስምማዕ /ወይ ድማ ኩነታት እቲ እዋን መኣዲ ኣከባቢ፤ ውላድካ እንዳመረጸ ወይ ድማ ውሑዳት መግቢ ከምገብ ይኸ እል።
- መግቢ ንምስምማዕ ኩነታት እቲ እዋን መኣዲ ኣከባቢ፤ ብሰንኪ ናይ ስነ ኣእምሮ ጉድለት (NPF)

እንታይ ዝሰማማዕ መግቢ ዓይነት ንቕርብ?

ኣሕምልታዊ መግቢ ነቶም ከምኡ ከምገቡ ዝደልዩ ተመሃሮ ንቕርብ።

ንኸልኦት ተመሳሳልቲ ጉዳያት ንኸሰማምዑ

እንተድኣ ውላድካ ንሕማም ሸኮርያ ዝሰማማዕ መግቢ ከምገብ ኮይኑ፤ ሓይሊ ዝህብ መግቢ፤ ብዝሒ ዘለዎ ሓይሊ መግቢ፤ መግቢ ምሕያኽ ወይ ንምውሓጥ ጸገም፤ ወይ ድማ እንዳመረጸ ንኸበልዕ፤ ወይ ድማ ብሰንኪ ናይ ስነ ኣእምሮ ጉድለት (NPF) ጸገማት ምስ ዝህልዎ; ቤት ትምህርቲ ንውላድን ንውላድን ቆጸራ ይሕዘልኩም ኣብዚ ኣኼባ እዚ ድማ ሓደ ወኪል ናይ ቤት ትምህርትን ይሳተፍ።

እንተድኣ ውላድካ ንሕማም ሸኮርያ ዝሰማማዕ መግቢ ፤ ዘድልዩ ኮይኑ፤ ሓይሊ ዝህብ መግቢ፤ ብዝሒ ዘለዎ ሓይሊ መግቢ፤ መግቢ ምሕያኽ ወይ ንምውሓጥ ጸገም፤ ወይ ድማ እንዳመረጸ ንኸበልዕ፤ እቲ ናይ ሓኪም ዝሓሮ ኣገባብ ጌርና ውልቃዊ ምኽሪ ኣብ ኣኼባና ንውፊ።

እንተድኣ ውላድካ ዝሰማምዎ ኩነታት ኣብ እዋን መኣዲ ኣከባቢ፤ ከምኡእውን እንታይ ዓይነት መግቢታት ከምዝቕረብ፤ ወይ ድማ እንዳመረጸ ንኸበልዕ ፤ ብሰንኪ ናይ ስነ ኣእምሮ ግድለት (NTF)። እቲ ቤት ትምህርቲ ድልዩትን ምስምማዕን ሓገዛትን ይህብ።

ናይ ሓኪም ምስክር ወረቐት መዓስ ከተረክቦ ኣለካ?

ንስኻ ወላዲ/ሓላፊ ናይ ሓኪም ምስክር ወረቐት ምስ እቲ ውላድካ ፍሉይ መግቢ ንኸግበረሉ ዝመላእካዮ ኦርጌኒክ ኣተሓሕዝኻ ትልእኽ። እቲ ዝተመልኦ ኦርጌኒክ ንውላድካ ፍሉይ መግቢ ንኸፍቀደሉ እንተድኣ ካብ እዞም ኣብ ታሕቲ እነጠቕሶም ጸገማት ምስ ዝህልዎ ክኸውን ይግባእ።

- ሓደጋ ብሓደ መኸንያት ኣለርጂ ብርቱዕ ሓደገኛ ስምባደ
- ተመሃራይ ናይ ህጹጽ መድሃኒት ምስዝህልዎ፤ ንኣብነት ፔና ናይ ኣድረናሊን
- ብዙሓት ኣለርጂ (ሰለስተ ወይ ድማ ብዙሓት ኣለርጂታት)
- ብእየር ዝተሓላለፉ ኣለርጂ
- ብርክብ ኣለርጂ
- ንስርሓት ዘጉድል ኣለርጂ ኮይኑ ንህይወት ሓደጋ ዘይፍርሕ ኮይኑ፤ ግን ንህይወት ብጣዕሚ ዝትንክፍ፤ ንኸእለት ዓቕሚ ንምግባር ዝዕንቅፍ ከምኡእውን ምርኻብን ንኣብነት (ኣዝማ፤ ቃንዛ ከብዲ፤ ውጽኣት፤ ምልክት ናይ ተምላስ፤ ቆርቦት ማኢ ዘመዓገ ሕበጥ፤ ምሕካኽ፤ ኤክዝም፤ ሕማም ርኣሲ፤ ጸገም ናይ ምስትንፋስን)
- ሰሊያኪ/ ሕፋጭ ዘይሰማምዓካ
- ኣድላይነት ንሕማም ሸኮርያ ዝሰማማዕ መግቢ
- ኣድላይነት ንናይ ምሕያኽን፤ ምውሓጥን ጸገማት ዝሰማማዕ
- ኣድላይነት ሓይሊ ዝህብ መግቢ
- ኣድላይነት ውሑድ ሓይሊ ዝህብ መግቢ

እንተድኣ ዘይበሪሁልካ እቲ ቤት ትምህርቲ ናይ ሓኪም ምስክር ወረቐት ከተምጽእ ይሓቱኻ።

በዚ ምኸንያት እዚ ናይ ሓኪም ምስክር ወረቐት ተቕርብ

ናይ ሓኪም ምስክር ወረቆት ከተቐርብ ኣለካ ፤ ምእንቲ ተመሃራይ መጽናዕቲ ናይ ኣለርጂ ወይ ድማ መርመራ ተገቢሩሉ ሕክምና ዝግበረሉ ምዃኑ ንምፍላጥ፡፡ ብሰንኪ ተግባራዊ ምኽንያት ኣብ ናይ ሕክምና ደብተር ብሓኪም ወይ ድማ ናይ መግቢ መእዘን ሓላፊ ወሲድና ከም ምስክር ወረቆት ክንቅበሎ ንኽእል፡፡

ናይ ሓኪም ምስክር ወረቆት ብኸመይ ኣገባብ ትህበና?

ንስኻ ከም ወላዲ/ሓላፊ ውላድ ናይ ሓኪም ምስክር ወረቆት ምስ እቲ ዝመላእካዮ ኣረኒክ ኣተሓሕዝካ ኩሉ ግዜ ኣብ ዐመት ትልእኹ፡፡ ቅዳሕ ናይ ዝሓለፈ ወይ ሓድሽ ወረቆት ተቐርብ፡፡

እዚ ምስክር ናይ ሓኪም ወረቆት ክሳብ ክንደይ እዋን የገልግል?

ናይ ሓኪም ምስክር ወረቆት ክሳብ ኣብቲ ተጻሒፉ ዘሎ ዕለት የገልግል፡፡ እንተድኣ ክሳብ መዓስ ከምዘገልግል እንተድኣ ዘይተጠቐሱ ግን ኣብ ክልተ ዓመት ተሕድሶ፡፡

ናይ መርመራ እዋን

እንተድኣ ውላድካ ብሰንኪ ምኽንያት ኣለርጂ ወይ ድማ ሓደ ነገር ምስዘይቀበለሎ ፤ መርመራ ምእንቲ ገሊኡኹም መግቢታት ንምእላይ ወይ ብቐድሚ ሕጂ ኣለርጂ ዝገብረሉ እንተኣኡ፡፡ ብቐድሚ መርመራ ምግባርካ ኣቐዲምካ ምስ ዘባዊ መደበር ክፍሊ ሕክምና ትራኽብ ፡፡

እንተድኣ ውላድካ ምእንቲ ሓደ መግቢ ዓይነት ንምልጋስ መርመራ ንምግባር

ንስኻ ከም ወላዲ መጠን ንዝተመልኦ ኣርኒክ ከተቐርብ እንከላኻ እቲ መርመራ ክሳብ ክንደይ እዋን ከምዝካየድ ድማ ትሕብር፡፡ እቲ እዋን መርመራ ምስተወደአ ዕለት ዘለዎ ኣርኒክ መሊእካ ብተወሳኺ ድማ ምስ ዘድሊ ናይ ሓኪም ምስክር ወረቆት ተቐርብ፡፡ እንተድኣ ንስኻ ከምወላዲ እቲ እዋን መርመራ ምስተወደአ ሓድሽ ኣርኒክ ምስዘይትመልእ ናይ ውላድካ ፍሉይ ምግቢ ካብ ምብለዕ ዝተዋህበ ፍቓድ ይቋረጽ፡፡

እንተድኣ ውላድካ መርመራ ናይ ዝነበሮ ኣለርጂ ዝፈጥረሉ ዝነበረ መግቢ መርመራ ንምግባር

ብመጀመርያ ውላድካ ኣብ ገዛ ነቲ ሓድሽ መግቢ ይፍትኖ ወይ ክጥዕሞ ይፍትን፡፡ እንተድኣ እቲ ዝፈተኖ መግቢ ኣብ ገዛ ኣካይዱ፤ ብድሕሪ እዚ ኣብ ቤት ትምህርቲ ይፍትኖ፡፡ ንስኻ ከምወላዲ ድማ ሓድሽ ኣርኒክ ትመልእ፤ ኣብቲ እትመልእ ኣርኒክ ድማ ውላድካ ንኸንደይ እዋን ነቲ ሓድሽ መግቢ ከምዝፈተኖ ትጠቅስ፡፡ እዚ ናይ ሓድሽ መግቢ ኣብ ገዛ ውላድካ ዝፈተኖ ምስተፈጸመ ድማ ዕለት ኣብ እቲ ኣርኒክ ትጠቅስ ብድሕርዚ ነቲ ኣርኒክ ንቤት ትምህርቲ ተረክቦ፡፡

ካብ ፍሉይ መግቢ ምእላይን ዝሰማማዕ መግብን

ከም ወላዲ መጠን ድማ ውላድካ ናብ ቤት ትምህርቲ ከመጽእ ከምዘይክእል ትሕብር፤ ትሕዝትኦ ድማ ምእንቲ እቲ ክፍሊ ፍሉይ መግቢ ናይ ውላድካ ቤት ትምህርቲ ምእንቲ ሓበሬታ ኸውሃቦ ቀልጢፍካ ትሕብር፡፡ ውላድካ ስለዘይመጸ እቲ ንፍሉይ መግቢ ገንዘብ ይጠፍእ፡፡ ውላድካ ናብ ቤት ትምህርቲ ከመጽእ ምስዘይኸእል ከምቲ ሕጊ ይ ኣገባብ ናይ ቤት ትምህርቲ ትሕብር፡፡ ውላድካ ናብ ቤት ትምህርቲ ከምዝመጽእ ድማ ከትሕብር ኣድላዩ እዩ፡፡

ውላድካ ነቲ ፍሉይ መግቢ ኣብ ውሽጢ 14 መዓልቲ ብዘይ ሓደ ምኽንኣት እንተድኣ ዘይወሲድዎ፤ እቲ ዝወሃቦ ዝነበረ መግቢ የቋርጽ፡፡ እንተድኣ ውላድካ ብድሕሪ 14 መዓልቲ ብኩራት እቲ ፍሉይ መግቢ ንክፍቀደሉ ሓድሽ ኣርኒክ ከምወላዲ መጠን መሊእካ

ርክብ ምስ ናይ ውላድካ ቤት ትምህርቲ ትገብር

ምናልባት ሕቶታት ወይ ርእይቶ ምስ ብዛዕባ ናይ ውላድካ ፍሉይ መግቢ ምስዝህልወካ ክትራኽኖ ትኽእል፡፡